UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020 / 275
KARAR NO : 2020 / 371
KARAR TR : 22.6.2020

ÖZET : 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilen idari para cezalarından kaynaklanan ödeme emirlerinin iptali istemiyle açılan davanın; aynı Kanunun 88. maddesi gözetildiğinde ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : A. K.
Vekili : Av. T.Ö.
Davalı : Beykoz Sosyal Güvenlik Merkezi/SGK Başkanlığı
Vekilleri : Av. A. G., Av.G.A.

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; müvekkilinin KHK ile kapatılan B. AŞ'de yönetim kurulu üyesi olduğunu, kanuni temsilci ve imza yetkilisi olmadığını; idari para cezalarının muhatabı olmadığını; Şirket 17 Temmuz 2016 tarihinde KHK ile kapatıldıktan kısa bir süre sonra yetkilileri ve yönetim kurulu üyeleri tutuklandığından, yetkileri de KHK ile aynı anda sona erdiğinden cezaların ve kararların yerine getirilmesine imkân bulunmadığını; idareye yapılan itirazlarının reddedildiğini; müvekkilinin, şirkette yetkili temsilci olmadığı halde, hatta tutukluyken verilen 15 günlük sürede 2010-2015 seneleri bordrolarının ibraz edilmemesinden sorumlu tutularak dava konusu para cezasının muhatabı kabul edildiğini belirterek; dilekçenin başında talep konusu olarak; 08/04/2019 tarih ve 5354434 sayılı ödeme ; Takip Dosya Nosu Dönemi Vergi /Ceza; ; dilekçenin sonunda ise; talep konusu ödeme emirlerinin iptali, dava konusu para cezasından borçlu bulunmadıklarının tespiti istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL ANADOLU 20.İŞ MAHKEMESİ: 26.11.2019 gün ve E:2019/270, K:2019/338 sayı ile, "(…)Dava SGK tarafından uygulanan idari para cezasına itiraza yöneliktir.

SGK tarafından davacının 5510 sayılı yasanın 11. Maddesinde belirtilen bildirgeyi süresi içinde usule uygun şekilde SGK'ya vermediğinden bahisle aynı yasanın 102. Maddesinin birinci fıkrasının b bendi uyarınca idari para cezası uygulandığı görülmüştür.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 102.maddesi uyarınca, SGK tarafından uygulanan idari para cezalarına karşı cezanın tebliğ tarihinden itibaren öncelikle onbeş gün içinde idari para cezasını tebliğ eden Kuruma itiraz edilebilir, itiraz idari para cezasının tahsiline ilişkin takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, itiraz kararının kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir.

İlgili yasanın 101. maddesinde her ne kadar sözkonusu yasadan kaynaklı uyuşmazlıklarda İş Mahkemelerinin görevli olduğu belirtilmiş ise de 102. Maddede ayrıksı bir durum gözetilerek sadece 102. Maddeden kaynaklı idari para cezalarında idare Mahkemelerini görevli kılmıştır.

Tüm bu nedenle yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine dair aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM/ Gerekçesi Yakanda İzah Edildiği Üzere;

1-Davanın, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle dava şartı yokluğundan usulden REDDİNE(…)" karar vermiş, bu karar istinaf yoluna başvurulmaksızın kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu defa, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İstanbul 5. İdare Mahkemesi; 17/01/2020 tarih, E:2020/48, K:2020/71 sayı ile; ödeme emrinin mi, yoksa para cezasının mı iptalinin talep edildiğinin anlaşılamadığı gerekçesiyle dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

Davacı vekili dilekçesini yenileyerek; müvekkilime KHK ile kapatılan Barika Eğitim İşletmeleri Anonim Şirketi yönetim kurulu üyeliği nedeni ile yansıtılan idari para cezaları nedeni ile gönderilen ödeme emrinin iptali istemiyle

idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 5.İDARE MAHKEMESİ: 7.2.2020 gün ve E:2020/253 sayı ile, "(…)5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 88. maddesinde; "Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulamasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir." hükmü, 101.maddesinde ise; Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür." hükmü yer almıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden; KHK ile kapatılan Barika Eğitim İşletmeleri A.Ş. yönetim kuruluğu üyeliği nedeni ile tanzim edilen 08.04.2019 tarihli toplam 33.758,48-TL tutarlı ödeme emirlerinin haksız ve hukuka aykırı olduğundan bahisle İstanbul Anadolu 20. İş Mahkemesinin E:2019/270 esasına kayden dava açıldığı, Mahkemesince görev yönünden reddine karar verildiği, işbu kararın 23.12.2019 tarihinde kesinleştiği, bunun üzerine de KHK ile kapatılan Barika Eğitim İşletmeleri A.Ş. yönetim kuruluğu üyeliği nedeni ile tanzim edilen 08.04.2019 tarihli toplam 33.758,48-TL tutarlı ödeme emirlerinin iptali istemiyle bakılmakta davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusu olayda, kurum alacağının tahsili amacıyla davacı adına düzenlenen ödeme emirlerinin iptali istenildiğinden, bu haliyle davanın görüm ve çözümü yukarıda metnine yer verilen 5510 sayılı Yasa maddeleri uyarınca iş mahkemesinin görev alanında kalmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, uyuşmazlığın görüm ve çözümü adli yargı merciilerinin görev alanına girdiği sonucuna varıldığından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 15. ve 19. maddeleri uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için ilk görevsizlik kararını veren İstanbul Anadolu 20. İş Mahkemesinin E:2019/270 esasına kayıtlı dava dosyası da temin edilerek dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine…" karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 22.6.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilen idari para cezalarından kaynaklanan -gecikme zammı dahil toplam- 33.758,48 TL tutarlı 08/04/2019 tarih ve 5354434-535443 sayılı(2018/31446-31667takip numaralı) ödeme emirlerinin iptali isteminden ibarettir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 140. maddesinin 9.5.2007 gün ve 5655 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile değişik 4. fıkrasında, "İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk eder ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenir veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî para cezası kesinleşir. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödenmeyen idarî para cezaları, bu Kanunun 80 inci maddesi hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir. İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz ve yargı yoluna başvurulmaksızın tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, idarî para cezalarına karşı Kuruma itiraz etme veya yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. Ancak, Kurumca itirazın reddedilmesi veya mahkemece Kurum lehine karar verilmesi halinde, daha önce tahsil edilmemiş olan dörtte birlik ceza tutarı, 80 inci madde hükmü de dikkate alınarak tahsil edilir" denilmiş; 80. maddesinin yedinci fıkrasında ise, "Kurum alacaklarının tahsilinde 21.7.1953 tarih ve 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesi yetkilidir" hükmüne yer verilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü, bu düzenlemelere göre, idarî para cezalarının ilgiliye tebliğ edilmekle tahakkuk edeceği ve tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ödeneceği veya aynı süre içinde Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebileceği, itirazın takibi durduracağı, Kurumca itirazı reddedilenlerin, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilecekleri nedeniyle tahakkuk aşamasında idare mahkemelerinin görevli oldukları, kurum alacaklarının tahsilinde ise, 6183 sayılı Yasa hükümleri uygulanmak suretiyle düzenlenecek ödeme emrine karşı açılacak davalara bakma görevinin, 80. maddenin yedinci fıkrasında açıkça belirtildiği gibi Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer iş mahkemesine ait olduğu sonucuna varmıştır.

Ancak, 506 sayılı Kanun'un yukarıda sözü edilen maddeleri 31.5.2006 gün ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

5510 sayılı Kanun'un 102. maddesinde, "(…)İdarî para cezaları ilgiliye tebliğ ile tahakkuk eder. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Kuruma ya da Kurumun ilgili hesaplarına yatırılır veya aynı süre içinde Kuruma itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine başvurabilirler. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde, idari para cezası kesinleşir.

İdarî para cezalarının, Kuruma itiraz edilmeden veya yargı yoluna başvurulmadan önce tebliğ tarihinden itibaren

onbeş gün içinde peşin ödenmesi halinde, bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme idari para cezasına karşı yargı yoluna başvurma hakkını etkilemez. (İptal üçüncü cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 28/11/2013 tarihli ve E:2013/40, K:2013/139 sayılı Kararı ile.) (…) Mahkemeye başvurulması idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz. Tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde ödenmeyen idari para cezaları, 89 uncu madde hükmü gereğince hesaplanacak gecikme cezası ve gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.(…)" denilmiş; 88. maddesinde ise, "(…)Kurumun süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç, diğer maddeleri uygulanır. Kurum, 6183 sayılı Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı ile diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır. (Ek cümle: 18/5/2017-7020/16 md.) Cumhurbaşkanı, Kurumun 6183 sayılı Kanuna göre takip edilen alacakları için anılan Kanunun 48/A maddesini; en az üç yıl süreyle prim yükümlüsü olup son üç yıl içerisinde verilmesi gereken bildirgeleri kanuni sürelerinde vermiş olanlardan başvuru tarihi itibarıyla vadesi bir yılı geçmemiş borcunu borç ödemede hüsnüniyet sahibi olmasına rağmen ödeyememiş olanlar hakkında uygulatmaya ve uyumlu prim borçlularını belirlemeye yetkilidir. (Ek cümleler: 28/11/2017-7061/87 md.) 6183 sayılı Kanunun 23 üncü maddesine göre Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerince reddiyat yapılması durumunda anılan maddenin birinci fıkrasına göre yapılacak mahsuptan sonra Kurumun prim ve diğer alacaklarından muaccel olanlara mahsup yapılır. Kurumun tahsil ettiği prim ve diğer alacaklardan reddi icap edenler, istihkak sahiplerinin Kuruma olan muaccel borçlarına mahsubundan sonra Maliye Bakanlığına bağlı tahsil dairelerine olan muaccel borçlara mahsup edilmek üzere reddolunur. Bu suretle yapılan ödemelerde, reddedilen tutarın Kuruma ve/veya alacaklı tahsil dairesinin hesabına geçtiği tarihte ödeme yapılmış sayılır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ile Kurum tarafından müştereken belirlenir.

Kurum, 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen alacakları hariç olmak üzere her türlü alacağın teminatını teşkil etmek üzere Yeni Türk Lirası ve/veya yabancı para birimi üzerinden ticari işletme, taşınır ve/veya taşınmaz rehni dahil olmak üzere her türlü teminat almaya yetkilidir.

Kurumun 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen prim ve diğer alacakları amme alacağı niteliğinde olup, imtiyazlı alacaktır. Kurumun taraf olduğu her türlü dava ve icra takiplerinin kısmen veya tamamen aleyhe neticelenmesi halinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda yazılı tazminat ve cezalar Kurum hakkında uygulanmaz.

Kurumun prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usûlü Hakkında Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde Kurumun alacaklı biriminin bulunduğu yer iş mahkemesi yetkilidir. Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz.(…)"hükmü yer almıştır.

Öte yandan, 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu'nun 37. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Süresi içinde ödenmeyen sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primleri, işsizlik sigortası primleri, idarî para cezaları, gecikme zamları, katılım payları Kurum alacağına dönüşür ve bu alacakların tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci, 102 nci ve 106 ncı maddeleri hariç diğer maddeleri uygulanır" denilmiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

Dava dosyalarının incelenmesinden; Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı, Beykoz Sosyal Güvenlik Merkezi tarafından, Barika Eğitim İşletmeleri A.Ş. adına 5510 sayılı yasa uyarınca, işyerine ait defter, kayıt ve belgelerin tam olarak ibraz edilmemesinden ötürü idare para cezası kesildiği, para cezalarının ödenmediğinden bahisle gecikme zammı dahil toplam 33.758,48 TL tutarlı 2018/31446-31667 takip numaralı ödeme emirlerinin düzenlendiği, 08/04/2019 tarih ve 5354434-535443 sayılı işlemlerle davacıya tebliğ edilmesi üzerine; davacı vekili tarafından, idari para cezasından kaynaklanan bu ödeme emirlerinin iptali istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, söz konusu ödeme emirlerine karşı açılan davada, 5510 sayılı Yasa'nın 88. maddesi gözetildiğinde İş Mahkemesinin görevli olduğu kuşkusuzdur.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul 5.İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, İstanbul Anadolu 20.İş Mahkemesinin, 26.11.2019 gün ve E:2019/270, K:2019/338 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç: Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İstanbul 5.İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İstanbul Anadolu 20.İş Mahkemesinin, 26.11.2019 gün ve E:2019/270, K:2019/338 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 22.6.2020 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN